

Lærings- & trivselsbarometer

- *hvordan du styrker din formidling og undervisning ved hjælp af elevernes feedback
En vejledning til underviseren.*

Indhold
Materialer
Barometret
Som man spørger, får man svar
Det videre arbejde med målingen
Eksempel på forløb med lærings- og trivselsbarometret

Lærings- og trivselsbarometer – et redskab til øget indsigt

Materialer

1 stk. kraftig plasticdug

40 stk. brikker, blå på den ene side, røde på den anden side

Blå => "Læring"

Rød => "Trivsel"

2 stk. vejledning til underviser

Lærings- og trivselsbarometret er udarbejdet i forbindelse med FastholdelsesTaskforce's pædagogiske værktøj Motivationspædagogik. Redskabet bør ses i denne sammenhæng, og det anbefales at læse hæftet **Motivationspædagogik – metoder til at motivere elever i undervisningen**.

I hæftet er der også anvisninger til at styrke undervisningen ved brug af:

- **Læringsstile**
- **Positiv psykologi**
- **Underviserens tydelige kommunikation**

Hæftet kan bestilles [eller downloades](#) på www.fahot.dk, under menupunktet "Materialer." Det er gratis, så længe lager haves.

Barometret

Lærings- og trivselsbarometret er en skala fra 1 til 10, hvor 10 er bedst. Skalaen er blå i venstre side og rød til højre. På den blå side måles læring, på den røde side måles trivsel.

Skalaen er trykt på en stor plasticdug, der kan lægges på et bord eller på gulvet.

Målingen foretages ved, at eleverne anbringer en brik det sted på skalaen, der passer til deres egen vurdering af enten deres trivsel eller deres udbytte af undervisningen. Læreren har på forhånd fortalt, hvad der skal måles.

Formål

Formålet med målingen er at øge underviserens indsigt i, hvordan eleverne opfatter enten undervisningen eller deres egen trivsel i klassen (eventuelt begge dele). Barometret skaber en visuel ramme for diskussionen, og det kan åbne for en konstruktiv dialog mellem lærerne og eleverne om undervisningens indhold og form. På den måde kan det visuelle feedback til

Barometer for læring og trivsel

underviseren understøtter hans/hendes arbejde med at skabe et positivt læringsmiljø for alle eleverne.

Sådan håndterer du elevernes mening

Der er ikke noget *rigtigt* sted at placere brikken. Brikkens placering er udtryk for elevens subjektive vurdering. Opfat det som en tilkendegivelse til dig om det forløb, du har haft sammen med eleverne. Tilkendegivelsen skal øge din indsigt.

Du kan være enig eller uenig i elevernes vurderinger. Hvis du er uenig, må du udfordre eleverne ved at stille åbne, refleksive spørgsmål. På den måde kan du få afklaret, hvorfor eleverne har en anden opfattelse end dig.

Det er vigtigt at du bruger dialogen med eleverne til at blive klogere på elevernes "hvorfor, hvordan og hvad".

Opmærksomhedspunkt

Lyt og lad eleverne tale, så kan du få nye indsigter.

Lyt. Lad være med at gå i forsvarsposition eller "forklaringsmode."

Anvendelse

Barometret bruges til at sætte fokus på elevernes oplevelse af undervisningen. Det er et instrument til at give læreren et indtryk af elevernes mening om den måde, han/hun tilrettelægger undervisningen. Det kan være strukturen af en lektion, afviklingen af lektionen, rammerne for elevernes læring eller opbygningen af et læringselement.

Barometret er en handlingsorienteret måde at få elevernes vurdering, fordi man bruger bevægelse, dug og brikker. Eleverne reflekterer over konkrete spørgsmål fra underviseren, og det understøtter elevernes lyst til at komme med oprigtige tilkendegivelser om deres læring og trivsel i undervisningen.

Derudover kan formen fungere som en energizer.

Vejledning til måling

- Eleverne samles rundt om et fælles bord, der er stort nok til at rulle plasticdugen ud på. Dugen kan også lægges på gulvet.
- Underviseren giver en kort instruktion til skalaen og formålet.
- Underviseren har på forhånd valgt, om det er læring eller trivsel, eller eventuelt begge dele, der skal måles.
- Underviseren giver en brik til hver elev.
- Underviseren stiller spørgsmålet.
- Eleverne placerer brikkerne på skalaen på dugen. 1 er dårligst, 10 er bedst.
- Underviseren kan vælge at stille opklarende spørgsmål, efter at eleverne har lagt brikkerne. Det kan for eksempel være spørgsmål om, hvad der skal til, for at læringsudbyttet eller trivslen kan blive bedre.

Barometer for læring og trivsel

- Hvis det opfølgende spørgsmål ikke gav klarhed for underviseren, kan han/hun følge op med endnu en runde spørgsmål, hvor eleverne kan komme med forslag til, hvordan læring eller trivsel kan forbedres.
- Hele holdet kan eventuelt vurdere et eller flere af forslagene.

Læren bør overveje, hvordan han/hun vil reagere, efter at brikkerne er lagt. For at få oprigtige og reflekterede tilbagemeldinger er det en god idé at tage udgangspunkt i holdets samlede placering af brikkerne og stille åbne spørgsmål (se senere). Det åbner for en dialog, hvor underviseren kan få nye indsigter.

Det kan ikke anbefales at spørge eleverne direkte, hvorfor de har lagt deres brik, som de har - det afholder eleverne fra at være oprigtige.

Som man spørger, får man svar

Det giver den bedste dialog, hvis man veksler mellem lukkede og åbne spørgsmål. Lukkede spørgsmål bruges til at måle noget faktuel (på skalaen her tallene fra 1 til 10), og opklarende spørgsmål er underviserens mulighed for at blive klogere på, hvad der ligger bag elevernes vurderinger.

Spørgsmålene skal gøre samtalerne konkrete og faktuelle, og samtidig skal de åbne for andre fortolkninger og input. Det er vigtigt at underviseren lytter i stedet for at forsvare eller forklare. Der må gerne opstå pauser i samtalen, det kan åbne til eftertænkning. Hvis der opstår en pause, kan underviseren med fordel gentage spørgsmålet uden at fortsætte med at stille nye spørgsmål.

Lukkede spørgsmål

Lukkede spørgsmål bruges til at indhente korte og præcise svar om konkrete forhold. Lukkede spørgsmål vil ofte kunne besvares med et ja eller nej eller – som på skalaen - med en værdi mellem 1 og 10.

Lukkede spørgsmål er gode til at afklare sagsforhold.

Eksempler:

Læring:

Var det en god arbejdsform i dag?

Forstod du min instruktion til programmeringsøvelsen i dag?

Var den tid, du fik til opgaven, passende?

Brugte du din foretrukne læringsstil?

Trivsel:

Var der en god stemningen på holdet?

Gav undervisningen dig energi?

Bliver du engageret af den undervisningen, du er en del af?

Oplever du undervisningen spændende?

Kan du bruge det du lærer?

Er du glad i timerne?

Åbne spørgsmål

Åbne spørgsmål åbner til refleksion og eftertænksomhed og kan give indhold til den fortsatte dialog.

Åbne spørgsmål kan starte med et hv-ord som hvordan, hvem, hvilken, hvorfor, osv. .

Eksempler:

Læring:

Hvad motiverer dig i værkstedet?

Hvilke opgaver/opgavetyper vil du gerne være fri for?

Forklar, hvordan du gerne vil have, at jeg præsenterer stoffet?

Fortæl om dine erfaringer med at deltage i undervisningen?

Kan du komme med eksempel på en opgave, hvor du brugte din læringsstil?

Trivsel:

Hvad skal jeg (som underviser) gøre, for at du oplever en bedre stemning?

Hvad vil du gerne have mere af for at vi kan få et godt læringsmiljø?

Prøv at beskrive et spændende undervisningsforløb, som du kan bruge med det samme.

Spørgsmål om elevernes læring

Måling med Læringsbarometret

Faktuelle spørgsmål med forskellige perspektiver på elevens oplevelse af læringsforløbet.

Undervisningen

- Hvor godt forberedte undervisningen dig til at løse opgaven (nævn den konkrete opgave, som eleven skal give feedback på)?
- Havde du de nødvendige faglige og teoretiske informationer til at løse opgaven?
- Hvordan vil du vurdere den feedback, instruktion og vejledning, du har modtaget i forbindelse med løsning af ... (konkret opgave)?
- Hvordan oplever du helhed i undervisningen?
- Oplever du, at underviseren arbejder helhedsorienteret efter en fælles plan ?

Elevens bidrag

- Hvor meget mener du, at du selv bidrog til gruppearbejdet?
- Hvordan lever din indsats op til at nå målet for opgaven?
- Hvor engageret bliver du af den undervisning du modtager i mine timer?

Elevens udbytte

- Hvor godt har du styr på det, du skulle lære i dag?
- Hvor godt arbejder du med at nå fagets mål?

Spørgsmål om elevernes trivsel

Måling med Trivselsbarometer

Faktuelle spørgsmål med forskellige perspektiver på elevens trivsel i læringsforløbet.

Underviseren

- Hvordan trivedes du i dagens undervisning?
- Hvor meget virkede sammensætningen af grupperne på trivslen for dig på holdet?
- Hvor meget oplevede du, at der blev taget hånd om dig, hvis du havde udfordringer?

Elevens bidrag

- Tog underviseren initiativ til sociale aktiviteter?
- Hvor god energi havde du i undervisningen?
- Hvor godt tilpas var du, når du deltog i undervisningen?

Elevens udbytte

- Hvor engageret var du i undervisningen?
- Hvor spændende var undervisningen?
- Hvor meget oplevede du, at det, du er ved at lære, giver dig mening.

Det videre arbejde med målingen

Elevernes tilkendegivelser skal bruges forskelligt, i forhold til hvor positive/negative de er.

Skala 1-3 (eleverne er utilfredse)

- *de efterfølgende, uddybende spørgsmål skal gøre dig klogere på, hvorfor eleverne er utilfredse, og hvad du kan gøre for at understøtte dem. Lyt meget og stil åbne spørgsmål om, hvordan du kan styrke elevernes læring eller trivsel.*

Skala 4-7 (eleverne er tilfredse)

- *de efterfølgende, uddybende spørgsmål skal gøre dig klogere på, hvorfor de er tilfredse og hvad der skal til for at flytte deres vurdering højere op, for eksempel til 8.*

Skala 8-10 (eleverne er meget tilfredse)

- *de efterfølgende, uddybende spørgsmål skal gøre dig klogere på, hvordan du kan fastholde elevernes placeringer af brikkerne i dette område.*

Eksempel på forløb med lærings- og trivselsbarometret

Peter er fagunderviser i GF2 teamet på smedeuddannelsen. Peters team holder fællessamling med GF2 eleverne hver fredag morgen, hvor han og kollegerne gør status over ugen, der gik, og fortæller, hvad der skal ske i den kommende uge. Fokus på fredagssamlingerne er at være i løbende dialog med eleverne om deres læring og trivsel, så lærerne kan rette op på det, hvis forløbet er tilrettelagt uhensigtsmæssigt. Peter har givet eleverne feedback på deres opgaveløsning, men han kunne godt tænke sig en dybere dialog med eleverne om deres forståelse af fagets læringsmål og deres indsigt i, hvordan det går med at nå målene. Peter vil også gerne have en tilkendegivelse fra eleverne om hans egen og teamets indsats.

Igangsætning

Peter samler eleverne omkring et bord, hvor han har lagt Lærings- og trivselsbarometret frem. Han gennemgår intentionerne med dugen, brikkerne og skalaen. Peter har udarbejdet et spørgsmål, der dækker dagen i værkstedet, og han har afsat 10 minutter til at få elevernes tilkendegivelser.

Spørgsmålet lyder:

"Hvor god var dagen i værkstedet for dig?"

Peter fortæller eleverne, at de skal tænke tilbage på hele dagen, og at de vil få lejlighed til at begrunde placeringen sammen med holdet og Peter, når alle har lagt deres brik. De fleste af eleverne lægger brikkerne enten i toppen eller i bunden af skalaen – der er næsten ingen i midten. Det forstærker det indtryk, Peter har af klassen: Der er en stor spredning i elevernes faglige udbytte.

Derfor stiller han et åbent spørgsmål:

"Hvad skal der til, for at en værkstedsdag er meningsfuld for dig?"

Eleverne kommer med en række ønsker og forslag:

- mere og hurtigere respons fra underviseren
- at arbejde med forskellige opgaver af varierende sværhedsgrader
- at organiseringen tager højde for værkstedets værktøjsbestykning
- at gruppesammensætningen tager mere højde for, at eleverne kan støtte hinanden
- at eleverne får mulighed for at arbejde med dokumentation og rapportskrivning i tilknytning til værkstedstimerne
- at erfarne elever giver råd og vejledning til mindre erfarne.

Opsamling og videre arbejde

På baggrund af elevernes tilbagemelding og tilsvarende tilbagemeldinger fra kollegernes elever udarbejder Peter et forslag til en ny organisering af værkstedsarbejdet, og han fremlægger forslaget på det næste teammøde. Forslaget forsøger at tilgodese elevernes ønsker, samtidig med at den overordnede planlægning ikke ændres radikalt:

- Der skal være opgaver af forskellige sværhedsgrader, som eleverne kan vælge efter samråd med underviseren.

Barometer for læring og trivsel

- Underviserne skal øge samarbejdet med eleverne om værkstedsarbejdets organisering, så flaskehalse minimeres. Det kan for eksempel ske ved, at underviserne udpeger nogle elever til "gruppeformænd" og giver dem en instruktion, så de kan gøre hele gruppen mere selvhjulpne. Derved får underviseren tid til de elever, der har store udfordringer.